

NORGES HØYESTERETT

Den 9. oktober 2024 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Høgetveit Berg og Steinsvik i

HR-2024-1841-U, (sak nr. 24-128489SIV-HRET), sivil sak, anke over kjennelse:

Meteva AS

(advokat Sjur Løbø Solhaug)

mot

A

(advokat Pål Christian Garlie)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder klage over tvangssalg av unoterte aksjer.
- (2) Namsfogden i Trøndelag avholdt 1. september 2023 tvangsforretning med stadfestelse av bud for kjøp av samtlige aksjer i Caro Invest AS og Eidsmo Eiendom AS. Begjæringen om tvangssalg var fremsatt av Meteva AS med henvisning til låneavtale med B som lånetaker, hvor det var gitt pant i samtlige av lånetakers aksjer i Caro Invest AS og Caro Invests AS' aksjer i Eidsmo Eiendom AS. Budet namsfogden stadfestet, 1 krone for hvert av selskapene mot nedkvittering av saksøktes gjeld, var inngitt av Meteva AS. Det fremgår av tvangsforretningsboken:

«Tvangsdekningen ble gjennomført og avsluttet den 01.09.2023.»
- (3) Begjæringen var ikke forelagt for saksøkte, som var oppgitt å være B, hans ektefelle A, Caro Invest AS og B konkursbo. Videre fremgår det av tvangsforretningsboken:

«Namsfogdens avgjørelser kan påklages til tingretten. Klagen fremsettes for namsfogden. Pengene i saken utbetales til saksøker etter klagefristens utløp.»
- (4) Det fremgår nederst i tvangsforretningsboken:

«Utbetales til saksøker: 0 (Saksøker er kjøper og salgssummen kvittes mot saksøktes gjeld.)»
- (5) A påklaget tvangssalgssaksforretningen 29. september 2023 innen klagefristens utløp.

- (6) Den 2. november 2023 ble klagen fra A delvis tatt til følge, og namsfogden besluttet å omgjøre avgjørelsen på følgende måte:
- «- 50% av aksjene i Caro Invest AS tilbakeføres til A.
 - A skal ikke stå som saksøkt i saken.
 - Det vil åpnes for en ny budrunde for 50% av aksjene i Caro Invest AS samt samtlige aksjer i Eidsmo Eiendom AS.
 - Namsfogden vil iverksette omgjøringen av tvangsforretningen og starte den nye budrunden først når klagefristen på en måned er utløpt. Dersom namsfogdens beslutning blir påklaget til tingretten vil iverksettelsen av omgjøringen og den nye budrunden ikke startes før det foreligger en rettskraftig kjennelse.»
- (7) Som begrunnelse for omgjøring viste namsfogden til at aksjene i Caro Invest AS som tilhørte A ikke var omfattet av tvangsgrunnlaget og dermed ikke skulle vært tatt med i tvangssalget, samt at det var feil av namsfogden å ikke orientere de saksøkte om tvangssalget når det ikke ble mottatt bud på mer enn 2 kroner, ettersom det da ikke var risiko for verdiforringelse og grunnlaget for unnlatt varsling dermed var opphørt.
- (8) A påklaget beslutningen om delvis omgjøring.
- (9) Trøndelag tingrett avsa 19. mars 2024 kjennelse med slik slutning:
- «1. Namsfogden i Trøndelag sin avgjørelse i sak T2023-229296 av 2. november 2023 omgjøres ved at det ikke åpnes for at aksjer i Caro Invest AS tilbakeføres til A.
 - 2. Namsfogden i Trøndelag sin avgjørelse i sak T2023-229296 av 2. november 2023 omgjøres ved at det ikke åpnes for ny budrunde for salg av aksjer i Caro Invest AS og Eidsmo Eiendom AS.
 - 3. Klagen fra A i namsmannens sak T2023-229296 tas ikke til følge.
 - 4. Hver av partene dekker egne saksomkostninger.»
- (10) Tingretten kom til at fullbyrdelsen måtte anses for avsluttet i lovens forstand, og at klagen dermed var for sent fremsatt etter tvangsfullbyrdesloven § 5-16 jf. § 5-15.
- (11) A anket. Frostating lagmannsrett avsa 12. juni 2024 kjennelse med slik slutning:
- «1. Trøndelag tingretts kjennelse i sak 23-190859TVA-TTRO/TTRD oppheves.
 - 2. I sakskostnader for lagmannsretten betaler Meteva AS 100 547 – etthundretusenfemhundreogførtisv – kroner til A innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.»
- (12) *Meteva AS* har anket til Høyesterett. Anken gjelder lagmannsrettens lovforståelse knyttet til tvangsfullbyrdesloven § 5-15. Tingrettens lovforståelse er korrekt: Er det inngått bindende avtale om salg, er omgjøringsadgangen avskåret. Det er uten betydning hvem avtalen er inngått med.

- (13) A anfører at lagmannsrettens lovforståelse er korrekt. Det er kun avtaler med tredjeperson som har vern mot omgjøring. Meteva AS kan ikke regnes som tredjemann, men part i saken. Selskapet var fullt klar over manglende kontradiksjon overfor A gjennom hele prosessen.
- (14) *Høyesteretts ankeutvalg* viser til at anken er en videre anke over kjennelse. Utvalget kan da bare prøve lagmannsrettens saksbehandling og generelle lovtolking, jf. tvisteloven § 30-6 bokstav b og c, jf. tvangsfullbyrdselsesloven § 2-12.
- (15) Ankeutvalget bemerker innledningsvis at namsfogden selv mener å ha begått feil i denne saken. Spørsmålet er om det var anledning til å rette opp feilene da de ble oppdaget eller om tvangsfullbyrdelsen hadde kommet så langt at omgjøring ikke lenger var mulig.
- (16) Tvangsfullbyrdselsesloven § 5-16 om klage har slik ordlyd i annet ledd første punktum:
- «Finner namsmannen klagen berettiget, skal namsmannen omgjøre sin avgjørelse dersom det er adgang til det.»
- (17) Formuleringen «dersom det er adgang til det» må forstås som en henvisning til omgjøringsadgangen i tvangsfullbyrdselsesloven § 5-15.
- (18) Tvangsfullbyrdselsesloven § 5-15 om omgjøring har slik ordlyd i første punktum:
- «Namsmannen kan av eget tiltak omgjøre en beslutning om fremme av tvangsfullbyrdelsen, valg av gjennomføringsmåte og andre avgjørelser i den grad fullbyrdelsen ikke er avsluttet eller en tredjepersons rett er til hinder for omgjøringen.»
- (19) Både klage og omgjøring forutsetter følgelig at fullbyrdelsen «ikke er avsluttet». Etter § 5-15 er omgjøring heller ikke aktuelt når «en tredjepersons rett» er til hinder for det. Dette er alternative vilkår. Omgjøringsadgangen vil være stengt dersom ett av vilkårene er oppfylt.
- (20) Lagmannsretten anså tvangssalg ikke avsluttet fordi retten til kontradiksjon ikke var ivarettatt:
- «Etter lagmannsrettens syn kan ikke begrensingen som oppstilles i §§ 5-15 og 5-16 – ‘i den grad fullbyrdelsen ikke er avsluttet’ - være til hinder for klage og omgjøring i en situasjon hvor saksøkte ikke på noe tidspunkt har vært varslet om tvangssalgprosessen og ikke har hatt mulighet til å komme med innsigelser.»
- (21) Ankeutvalget kan ikke se at dette er uttrykk for gal lovforståelse. Manglende kontradiksjon kan ved helt spesielle omstendigheter medføre at tvangsfullbyrdelsen ikke anses avsluttet, selv om det ikke gjenstår noe for namsfogden å gjøre. Retten til å uttale seg er normalt en forutsetning for at et krav om tvangssalg kan tas til følge. Når A ikke har hatt kunnskap om tvangsforretningen og deretter har klaget innenfor klagefristens utløp, og klageretten ville ha vært i behold dersom det var namsfogden som skulle utbetale kjøpesummen, kan tvangsfullbyrdelsen ikke anses avsluttet gjennom motregningen.
- (22) Lagmannsretten kom videre til at «en tredjepersons rett» ikke var til hinder for omgjøring:
- «Om forståelsen av bestemmelsen sies det følgende i spesialmotivene til § 5-15 (Ot.prp. nr. 65 (1990-1991) side 133):

‘Begrensningen i Omgjøringsadgangen ligger i avslutningsordene ‘og andre avgjørelser i den grad fullbyrdingen ikke er avsluttet eller en tredjepersons rett er til hinder’. F eks kan et tvangssalg av en løsørejenstand eller et verdipapir ikke omgjøres av namsmannen etter at bindende salgsavtale er inngått.’

Etter lagmannsrettens syn må de to setningene leses i sammenheng slik at det bare er bindende salgsavtale *med tredjeperson* som begrenser omgjøringsadgangen. Meteva kan som part i saken ikke påberope seg et slikt vern. Meteva som tvangssalgskjøper må identifiseres med Meteva som saksøker og må som sådan forholde seg til innsigelser fra saksøkte, for eksempel innsigelser mot tvangsgrunnlaget. Meteva var gjennom namsbok fra stadfestelsen opplyst om adgangen til å klage på namsfogdens avgjørelser og hadde ingen berettiget forventning om at saken var avsluttet. Namsmannens melding om eierskifte til selskapene etter aksjeloven § 4-7 stiller ikke saken i et annet lys.»

- (23) Ankeutvalget kan heller ikke se at dette er uttrykk for gal lovforståelse. Formuleringen «tredjepersons rett» peker mot andre enn partene. Det bærende hensyn bak vilkåret – berettiget innrettelse – gjør det samme.
- (24) Anken skal etter dette forkastes. Ankemotparten har krevet sakskostnader. Kravet er på 24 750 kroner for 9 timers arbeid. I tillegg kommer merverdiavgift. Kravet tas til følge, med totalt 30 938 kroner.

S L U T N I N G

1. Anken forkastes.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler Meteva AS til A 30 938 – trettitusennihundreogtrettiåtte – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av kjennelsen.

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Kine Steinsvik
(sign.)